

บทที่ 1

บทนำ

ปทุมมาเป็นพืชตระกูลขิงซึ่งมีถิ่นกำเนิดในแถบอินโดจีน เช่น ลาว พม่า และในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย (พานิชย์, 2543) เป็นพืชท้องถิ่นของประเทศไทยที่มีศักยภาพสูงเนื่องจากมีดอกที่สวยงาม มีการส่งออกหัวพันธุ์เพื่อผลิตเป็นไม้กระถางและไม้ตัดดอกเป็นจำนวนมาก (อุษา และ อติสร, 2537) เกษตรกรไทยเริ่มปลูกดอกปทุมมาสีชมพูพันธุ์เชียงใหม่ (Chiang Mai Pink) เพื่อส่งออกหัวพันธุ์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2536 โดยมีมูลค่าการส่งออกในปี พ.ศ. 2546 ประมาณ 2 ล้านบาท มูลค่าการส่งออก 16.2 ล้านบาท ส่วนใหญ่ส่งออกตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนเมษายนไปยังประเทศเยอรมนี อเมริกา โปรตุเกส เนเธอร์แลนด์ อิตาลี และออสเตรเลีย (อรวรรณ, 2547) ปัจจุบันมีพื้นที่ปลูกปทุมมาเพื่อส่งหัวพันธุ์จำหน่ายไปต่างประเทศประมาณ 400 ไร่ ซึ่งมากกว่า 80 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่การผลิตอยู่ที่จังหวัดเชียงใหม่ แหล่งปลูกที่สำคัญรองลงมา ได้แก่ เชียงราย ลำพูน พะเยา นครราชสีมา (เปรมปรี, 2542) กรุงเทพมหานคร ตาก สระแก้ว ขอนแก่น เป็นต้น (อรทัย, 2539) นอกจากการผลิตเพื่อส่งหัวพันธุ์ออกจำหน่ายแล้ว ยังมีการผลิตเพื่อตัดดอกขายในประเทศอีกด้วย การปลูกปทุมมาในฤดูปลูกทำให้การควบคุมระบบตลาดไม่สามารถกระทำได้ดีเท่าที่ควรเนื่องจากผลผลิตดอกออกสู่ตลาดในเวลาเดียวกัน การเก็บรักษาหัวพันธุ์เพื่อทยอยนำมาปลูกเพื่อตัดดอกเป็นวิธีหนึ่งซึ่งอาจช่วยให้สามารถกระจายเวลาการผลิตได้ดีขึ้น (สุรวิษ, 2539ข) อย่างไรก็ตามการผลิตดอกนอกฤดูนั้นจำเป็นต้องศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออกดอกของปทุมมาเพื่อนำมาใช้ในการบังคับการออกดอกนอกฤดู ความยาวนานเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อการออกดอกของปทุมมา

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการให้สภาพวันยาวแก่ปทุมมาต่อการออกดอกนอกฤดู เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการผลิตปทุมมาให้ออกดอกอย่างต่อเนื่องตลอดปี